

9th International conference of young scientists

KHARKIV FORUM OF NATURAL SCIENCES

IX Міжнародна конференція молодих учених

ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ

Харків 2026

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди,
факультет природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Університет імені Адама Міцкевича у Познані, Польща
Поморський університет у Слупську, Польща Інститут
біології і наук про Землю
Вроцлавський університет, Польща
Сілезький університет в Опаві (Чехія)
Закарпатський угорський університет ім. Ференца Ракоці II (м. Берегове)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі, Грузія
Грайфсвальдський університет (м. Грайфсвальд, Німеччина)
Національний природний парк «Гомільшанські ліси»
ГО «Українське ентомологічне товариство»

ДЕВ'ЯТА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ»
Збірник наукових праць
(електронне видання)
24 квітня 2026 р

Харків – 2026

УДК 502/504+37.0

Редакційна колегія:

Бойчук Ю. Д. д. пед. н., професор, академік НАПН України; Іонов І. А. д. с.-госп. н., професор, член-кореспондент НААН України; Микитюк С.О., д.псих.н., професор; Леонтєв Д. В. д. б. н., професор; Чаплигіна А. Б. д.б.н., професор; Маркіна Т. Ю. д. б. н., професор; Комісова Т. Є., к.б.н., професор; Коваленко В.Є., д. пед. н., професор; Науменко Н.В., д.пед. н., доцент; Костак К.А. д. філософії (PhD); Журавльова І. М. к. с.-госп. наук; Батюченко І.І. к. фарм. наук; Волкова Р.Є. ст. викл. кафедри ботаніки; Винник О.Ф. ст. викл. кафедри фізики і хімії; Юрченко О. В. ст. викл. кафедри фізики і хімії.

У збірнику матеріалів міжнародної конференції представлено результати наукових досліджень молодих і досвідчених учених у галузі природничих наук та освіти. Метою конференції є розвиток ефективного міжнародного наукового співробітництва з провідними закладами вищої освіти України та світу, а також обговорення актуальних проблем природничих наук, спеціальної освіти та педагогіки здоров'язбереження. Збірник буде корисним для біологів, екологів, хіміків, фізиків, фахівців у галузі спеціальної та інклюзивної освіти, викладачів, учителів і здобувачів вищої освіти.

Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського
національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол №5 від 20.06.2026 р.

Коц С.М. ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ КПТ НА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ПРИ ПТСР.....	197
Литвін Т.В. ОСОБИСТІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПІДЛІТКІВ, СХИЛЬНИХ ДО ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ.....	199
Науменко Н.В ¹ ., Краснокутська Н.В ² . ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОЇ КРИЗИ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ	201
Недвіга К.Ю. КАНІСТЕРАПІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ КОРЕКЦІЙНО-МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ ІІ РІВНЯ	203
Олексійчик В.С., Мамотенко А.В. ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ М'ЯЗОВОЇ РЕЛАКСАЦІЇ ТА ДИХАЛЬНИХ ВПРАВ У КОРЕКЦІЇ ТРИВОЖНОСТІ ТА ПРОФІЛАКТИЦІ ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ.....	204
Омельчук Н.М., Осинський М.І., Мамотенко А.В. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ АУТОГЕННОЇ РЕЛАКСАЦІЇ НА ДИНАМІКУ ВЕГЕТАТИВНИХ ТА ПСИХОСОМАТИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ТРИВАЛОГО СТРЕСУ	207
Пивоваров О.В. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗАХИСТУ ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ В АСПЕКТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ	210
Погодіна В.С. СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ	211
Попова А.І. ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ТА РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ У ПІДЛІТКІВ	212
Потоцька С.О. ВПЛИВ ІНТЕГРОВАНІХ МЕХАНІЗМІВ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ У ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНАХ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	214
Прилуцька Т.Д. РОЛЬ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ОПАНУВАННЯ ІСТОРІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ У ЗЗСО.....	216
Саустян Я.С., Філіпцова О.В. ВПЛИВ ЦИРКАДНИХ РИТМІВ НА КОГНІТИВНУ ПРОДУКТИВНІСТЬ СТУДЕНТІВ	218
Сорокіна С.С, Коваленко Л.П. ГІГІЄНІЧНІ РИЗИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПРОФІЛАКТИКИ.....	219
Спінчевська Ю.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМПАТІЇ ЯК ФАКТОРУ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ОСОБИСТОСТІ.....	222
Трубнікова Н.О. ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКИХ ЖИТТЄВИХ ПЕРЕКОНАНЬ НА ФОРМУВАННЯ Я - ОБРАЗУ ПІДЛІТКА	223
Хотян К.В. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ПРОКРАСТИНАЦІЇ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	225
Шапошнік В.С., Мамотенко А.В., Коваленко Л.П. ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ЗОРОВОЇ СЕНСОРНОЇ СИСТЕМИ ПІДЛІТКІВ У ПРОСТОРІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ	226
Шейніна Д.М., Юсіфов М.Р. ВПЛИВ ЕНЕРГЕТИЧНИХ НАПОЇВ НА НЕРВОВУ СИСТЕМУ ТА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ СТУДЕНТІВ	229
Ширіна Ю.А. СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я	232

Пивоваров О.В.
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗАХИСТУ
ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ В АСПЕКТІ БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ

Харківський національний медичний університет
e-mail: ov.pyvovarov@knmu.edu.ua

Безпека життя – це система захисту особистості, від небезпечних факторів, зокрема соціальних ризиків з метою гарантування комфортних умов життєдіяльності. Компетентність здоров'язбереження – це здатність особистості свідомо піклуватися про стан власного здоров'я, яка передбачає дотримання рекомендацій зі здорового способу життя, контроль за свідомою поведінкою, виконання норм безпеки життєдіяльності та підтримка стійкої мотивації до заходів зі збереження здоров'я. Компетентність здоров'язбереження має 4 дескриптори – знання, навички, комунікації, автономність, відповідальність. Соціальні ризики - це події ймовірного характеру, які виникають внаслідок об'єктивних соціально-значущих причин і призводять до зниження доходів, появи необхідності в медичній допомозі та отриманні інших соціальних послуг. Вивчення рівня зацікавленості термінами соціальні ризики, безпека життя, компетентність здоров'язбереження є актуальною проблемою та може бути реалізовано з використанням технології Google Trends.

Google Trends – це онлайн-інструмент для обробки великих обсягів даних, які містять інформацію про кількість пошукових запитів щодо явищ, процесів, термінів в заданій точці планети за встановлений період часу [2]. Накопичена база даних Google дозволяє оцінити особливості запитів з певної тематики для їх порівняння за регіонами, оперативно виявити сучасні тенденції та зміни в пріоритетах користувачів протягом заданого проміжку часу [1,2]. Пошукова система ефективна для виявлення трендів у будь-яких сферах діяльності, зокрема з питань безпеки життя та компетентності здоров'язбереження.

Метою дослідження є оцінити зміни у рівні зацікавленості темами соціальних ризиків, безпеки життя та компетентності здоров'язбереження серед різних груп користувачів із застосуванням сучасних технологій пошукових систем з використанням сучасного пошукового онлайн-ресурсу Google Trends здійснено аналіз результатів за пошуковими запитами тем: соціальні ризики, безпека життя та компетентність здоров'язбереження за останні 5 років.

Дослідження присвячено оцінці рівня зацікавленості термінами безпека життя, соціальні ризики, та компетентність здоров'язбереження за останні п'ять років з використанням сучасного он-лайн ресурсу Google Trends. Проведено аналіз результатів за пошуковими запитами протягом періоду з 2021 по 2026 рік. За результатами аналізу встановлено незначну кількість запитів теми соціальних ризиків, але виявляється стабільний інтерес до теми безпеки життя протягом усього розглянутого терміну часу, та епізоди зростання кількості запитів щодо терміну компетентність здоров'язбереження при стабільному рівні інтересу впродовж решти розглянутого періоду часу.

Рівень зацікавленості термінами безпека життя, соціальні ризики та компетентність здоров'язбереження характеризувалися високим рівнем волатильності. За результатами дослідження з використанням пошукового ресурсу Google Trends встановлено незначну кількість запитів терміну соціальні ризики, спостерігається стабільний інтерес до терміну безпека життя протягом усього розглянутого терміну часу, та епізоди зростання кількості запитів щодо терміну компетентність здоров'язбереження при стабільному рівні інтересу впродовж решти розглянутого періоду часу.

Список використаних джерел

1. Пивоваров О.В. Захист від соціальних ризиків в аспекті здоров'язбереження та безпеки життя. *Цивільний захист в умовах війни: збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 17–18 квітня 2025 року*. Львів: ЛДУБЖД, 2025. С. 241–243. URL: <https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/36151>
2. Google Trends: що це таке і як користуватися сервісом. URL: <https://elit-web.ua/ua/blog/google-trends>

Погодіна В.С.

СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ТА ПСИХОЛОГІЧНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

*Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
e-mail: veragalenko15@gmail.com*

Сучасні соціально-політичні умови, пов'язані з війною, зумовлюють масштабні міграційні процеси та появу значної кількості внутрішньо переміщених осіб. Вимушене переміщення супроводжується різким порушенням звичного способу життя, втратою життєвих ресурсів, соціальних зв'язків і відчуття безпеки, що призводить до підвищеного рівня стресу та психологічної напруги. У цьому контексті особливої актуальності набуває дослідження психологічного благополуччя ВПО та чинників, що його забезпечують.

Психологічне благополуччя розглядається як інтегративна характеристика особистості, що відображає рівень її гармонійного функціонування, задоволеності життям, самореалізації та адаптації до умов середовища [1]. Воно включає емоційний, когнітивний і соціальний компоненти, які забезпечують стабільність психічного стану та здатність до ефективної життєдіяльності. В умовах війни психологічне благополуччя зазнає значного впливу зовнішніх стресогенних факторів, що ускладнює процес адаптації та підвищує ризик розвитку психоемоційних порушень [5].

Внутрішньо переміщені особи перебувають у ситуації тривалого або хронічного стресу, який проявляється у підвищеній тривожності, емоційній нестабільності, зниженні рівня життєвої задоволеності та труднощах соціальної адаптації. Як зазначають дослідники, процес адаптації ВПО значною мірою залежить від наявності внутрішніх психологічних ресурсів і зовнішньої підтримки [1]. Одним із ключових таких ресурсів є стресостійкість.

Стресостійкість визначається як інтегральна властивість особистості, що забезпечує здатність ефективно протистояти стресогенним впливам, зберігати психічну рівновагу та відновлюватися після дії стресу [2, 3, 4]. Вона включає когнітивний компонент (адекватна оцінка ситуації), емоційний (здатність до регуляції емоцій) і поведінковий (використання ефективних копінг-стратегій). В умовах війни стресостійкість виступає одним із провідних механізмів психологічної адаптації та підтримання благополуччя особистості.

Дослідження свідчать, що існує тісний взаємозв'язок між рівнем стресостійкості та психологічним благополуччям: особи з високим рівнем стресостійкості демонструють нижчий рівень тривожності, кращу емоційну регуляцію та більш позитивне сприйняття майбутнього [1, 5]. Для ВПО це означає здатність ефективніше адаптуватися до нових умов, підтримувати соціальну активність і зберігати внутрішню стабільність попри складні обставини.

Важливим аспектом формування стресостійкості є наявність внутрішніх і зовнішніх ресурсів. До внутрішніх ресурсів належать самооцінка, життєстійкість, мотивація, здатність до саморегуляції, тоді як зовнішні ресурси представлені соціальною підтримкою, безпечним середовищем і доступом до психологічної

Наукове видання

**ДЕВ'ЯТА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЛОДИХ УЧЕНИХ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПРИРОДНИЧИЙ ФОРУМ», 24 квітня 2026 р**

Збірник наукових праць

(електронне видання)

Відповідальний за випуск:

Комісова Т.Є.

Комп'ютерна верстка:

Винник О.Ф., Осинський М.І.

Коректор:

Мамотенко А.В.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Ум. друк. арк. 22,5

Електронне видання

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
вул. Алчевських, 29, м. Харків, 61002